

ՌԵԴԱԿՏՈՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ	
Տարեկան	10 ռուբ.
Վեճառարին	6 ռուբ.
Անժամկետ	1 ռուբ.
ԱՐՏԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ	
Տարեկան	12 ռուբ.
Վեճառարին	7 ռուբ.

Բաժանորդագրությունները ընդունվում են իւրաքանչիւր ամսի սկզբին, և պիտի վերջանայ առաջատան յետագայ որակ ամսի վերջին։
Ապրիլի մեկից մինչև տարւոյ վերջը արժէ 9 ռուբլի։
ԱՊՐԻԼԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱՐ. և ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹ. ԶԷ ԸՆԴՈՒՆԵՐՈՒՄ
Հասցէ փոխելու համար պէտք է ուղարկել 20 ԿԱՊԷԿ (կարգիւ է և ծախաներով) և երեւ հասցէի, տարւոյ որի գիտնենք իւր անունը։

Հորիզոն

ՀԱՍՏԱՐԱՆԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԻՔ

ԱՌԱՆՁԻՆ ԱՇԼ ԱՄԵՆ ՏԵՂ 6 ԿՈՊ.
ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԵՐԸ ԸՆԴՈՒՆԵՐՈՒՄ ԵՆ ԱՄԵՆ 152-ՈՒՂ.—1-ին երեսի վրայ տողին (պեւախ) 10 կոպ., Կոպիտայից զուրս՝ 20 կոպ., 4-րդ երես 5 կոպ., Կոպիտայից զուրս՝ 10 կոպ.:
ԱՊՐԻԼԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԵՐԸ ԶԵՆ ԸՆԴՈՒՆԵՐՈՒՄ
Երազարտութիւնը բաց է 9—3 ժամ., գրասենեակը 9—3 ժ. ցերեկ. և 9—3 ժ. երեկ.:
ԸՆԴՈՒՆԵՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՄԲԱՅԻՐԻ ՄՕՏ՝ Ժ. 2-ից մինչև 3-ը.
Մ. Կոպչեն Թիֆլիս, Редакция Газеты „Оривонъ“, Соловьевская ул., № 6, кв. 1, Тел. № 15—57.
Կամ Tiflis (Rusie, Caucase), Redaction „Horizon“.

ԶԻՆԻՈՐԱԿԱՆ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

1916 Թ.

„ԹՇՆԱՄԻՆ ՊԷՏԲ Է ՏԱՊԱԼԻԻ. ՄԻՆՉԵՒ ԱՅԴ, ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆ ԶԻ ԼԻՆԻ“:

ԹՈՂ ԱՄԵՆ ՄԷԿԸ ՅԻՇԻ ԱՅՍ ԽՕՍԲԵՐԸ ԵՒ ՄԱՍՆԱԿՑԷ ԹՇՆԱ-
ՄՈՒ ԽՈՐՏԱԿՄԱՆ ԳՈՐԾԻՆ, ԲԱԺՆԵԳՐԻԵԼՈՎ ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ:
ԶԵՐ ՓՈՂԵՐԸ ՓԱՄՓՈՒՇՏՆԵՐ ԵՒ ՀՐԱՆՈԹՆԵՐ ԿԸԴԱՌՆԱՆ:

ՓՈԽԱՌՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Փոխառութեան օրինագրիւնները բաց են թողնուած 50, 100, 500, 1000, 5000, 10,000 և 25,000 ռուբլի արժողութեամբ և բերում են օգուտ, սկսած 1916 թ. փետրւարի 1-ից 5 1/2% տարեկան, որ վճարում է տարին երկու անգամ՝ փետրւարի 1-ին և օգոստոսի 1-ին։
Տոկոսների վճարումը մշտապէս ազատ է համարում զբաղաւորների եկամտից առնուող պետական տուրքից։
Բոլոր օրինագրիւնները կը հանգցրեն 1926 թ. փետրւ. 1-ին. մինչև այդ ժամանակամիջոցին հասնելը փոխառութիւնը չի կարող յետ վնել։
Որոշ ժամանակով նշանակած կուպոնների և հանգցրած օրինագրիւնների վճարումը կը կատարւեն Պետական Բանկում, Գանձարաններում և Խնայողական Դրամարկղներում։
Փոխառութեան օրինագրիւնները կընդունեն որպէս զրաւական արժուանքի կապալներ և մատակարարումների համար, ինչպէս նաև մասնավճարներով վճարուող աղիցիլի և մաքրային տուրքերի ապահովութեան համար Զինանոցների Մինիստրի նշանակած գներով։
Ներկայ փոխառութեան օրինագրիւնները տէրերը իրաւունք ունեն փոխել նրանց պետական փոխառութիւնների նոյն կամ աւելի երկար ժամանակամիջոց ունեցող օրինագրիւնների հետ, որոնք կարող են բաց թողնել Կայսրութեան մէջ 1916 թ.ի ընթացքում, ըստ որում նոր փոխառութիւնների վճարումների համար սոյն փոխառութեան օրինագրիւնները կընդունեն իրենց սկզբնական արժէքով։

ԲԱԺՆԵԳՐԻԵԼՈՒ ՏԵՂԵՐԸ ԵՒ ԺԱՄԱՆԱԿԸ

Ստորագրութիւնը սկսւած է մարտի 15-ից և ընդունուած է՝
Պետական Բանկի Դրամանշակներում և Բաժանմունքներում,
Մասնաւոր առևտրական բանկներում,
Գանձարաններում (մշտական),
Քաղաքային հասարակական բանկներում և
Փոխադարձ վարկի ընկերութիւններում

Մինչև սոյն թւի ապրիլի 22-ը,
այդ օրն էլ հաշւած։

Պետական Խնայողական Դրամարկղներում,
Մանր վարկի հիմնարկութիւններում և
Դաշտային Գանձարաններում

Մինչև սոյն թւի մայիսի 13-ը,
այդ օրն էլ հաշւած։

ԲԱԺՆԵԳՐԻԵԼՈՒ ԿԱՐԳԸ

Սկզբնական գինը նշանակուած է նոյննալ արժողութեան 95%/-ը ընթացիկ տոկոսների յաւելումով, հաշւելով 1916 թ.ի փետրւարի 1-ից։
Այն անձինք, որոնք կամենում են վճարել ստորագրած օրինագրիւնների ամբողջ գումարը, վճարումը կատարում են հենց բաժնեգրելու օրը։
Այն անձինք, որոնք բաժնեգրել են փոխառութեանը Պետական Բանկում, մասնաւոր առևտրական և քաղաքային հասարակական բանկներում 500 ռուբլուց աւելի գումարով, իսկ Գանձարաններում, Խնայողական Դրամարկղներում, փոխադարձ վարկի ընկերութիւններում և մանր վարկի հիմնարկութիւններում 300 ռուբլուց աւելի գումարով, — նրանց վճարումը կարելի է մասերի բաժանել, սակայն այն պայմանով, որ փոխառութեան օրինագրիւնների ստորագրութեան նշանակ արժէքը 50%/-ը վճարել բաժնեգրելու օրը, իսկ մնացած 50%/-ը ոչ ուշ քան մայիսի 13-ը։ Այն անձինք, որոնք ստորագրել են մաս-մաս վճարելու պայմանով, ստորագրութեան գումարի 50%/-ի վճարման հետ միաժամանակ մուծում են նաև զրաւական մնացած վճարած օրինագրիւնների նոյննալ գումարի 50%/-ի չափ։

ԱՐՏՈՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՕՐԼԻԳԱՑԻԱՆԵՐԸ ՊԱՅԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Օրինագրիւնների տէրերը կարող են տալ պահելու իրենց օրինագրիւնները առանց վճարի Պետական Բանկի, Գանձարանի և Խնայողական Դրամարկղները հիմնարկութիւններում, մուծելով միմեայն սահմանւած գերբային տուրքը, իսկ նրանք, որ Խնայողական Դրամարկղներում արգէն գումարներ ունեն, և այդ Դրամարկղներում օրինագրիւններ գնելու նրանց արժէքը անց են կացւում խնայողական զբաղիւնների մէջ, նրան գերբային տուրք ևս չեն վճարում։

950 1—1

ՕՐԻԱՅ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱՆՑՔԵՐԸ

Ռուսաց արևմտեան ճակատում ռուսները առաջ են անցնել Դուբնիկ շրջանում և Օրկա կայարանի հարակալին կողմը:

Կովկասեան ճակատում ռուսները Բիթլիսի շրջանում ջարդել են Պոլսից նոր եկած թիւրքական մի դիւիզիա: Տրապիզոնի ուղղութեամբ թիւրքերը տապալաւ են Կարա-Դե-րէ գետի դիմացը և հետապնդում են ռուսները կողմից: Միջագետքում և Եփրատում անգլիացիք մասնակի աջողութիւններ են ունեցել:

Բալկաններում տեղի են ունենում հետախոյզ խմբերի ընդհարումներ յունական սահմանի վրայ: Վերջիններս մօտ տեղի են ունենում միայն թիւրքաօթա-մարտեր:

Միացեալ-Նահանգներ կառավարութիւնը վերջնապէս է տւել Գերմանիային:

Կովկ. Հայոց Բարեգ. Ընկ. Խորհուրդը

Առաջիկայ Զատիկ տօները առթիւ շնորհակալութեամբ ընդունում է արհեստների եամար նւերներ,
զբաղով, միջոցներով և շրջով, ամեն օր ժամը 9—2-ը ընկերութեան գրասե-
նակում (ԱՃԱՏԵ-ԱՃԱՏԱՅԱՆ ԱՆ., № 7), ինչպէս է բարեխիտ անձանց օգնու-
951 Թեան հասնել թշուառներին: 3—1

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎՐԸ

Չարչարանաց շարքի յետաձգում է, մինչև առանձին յայտա-
պատմումը բարութիւն կը լինի: 1—1

Բ Ժ Ի Ե Կ

ՅՈՎ. ԼԱԶԱՐԵԱՆՑ

Նախկին օրդինատ Եղիշատի համա-
սարանի կանանց հիւանդութիւնների
և մանկաբարձութեան կլինիկայի
Մասնագէտ կանանց հիւանդութիւն-
ների և մանկաբարձութեան Ընդու-
նում և հիւանդների բացի կիրառելի
ամեն օր, առ. Ժ. 1—3 և երեկ. Ժ. 6—7:
Հասցէ՝ Саперная ул., № 35, հեռա-
խոս № 16—83. 1038 50—50

ԱՍՏԱՐԱՓՈԺԱՐԱՆ

ԵՒ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ

ԿԵՐՆԱԿԱՆ

Պլուս. ուկուց, արծաթից, ֆորմիդի-
ատամի նու. ուսուց. ցուսի. Արհեստ.
տառարար ուկուց (առանց քիմիքի) և
կառուկալիք՝ կառարարներու մե-
թոդով:
Ընդուն. 10—2-ը երեկ. 4—7 երեկ.
Կերմատուկալա փող. № 1, մուտքը
պերէնուկից: 936 100—9

Բ Ժ Ի Ե Կ

ՎԱՀԱՆ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Վերսկի և հիւանդների ընդունու-
թիւնը, մասնաւորապէս կողմից, Դրի,
սպանի հիւանդութիւններով:
Առաւուս. ժամը 10—12-ը:
Երեկոյան 5—7-ը:
Եղիշատի 26. 3-ը օրիւր-
գաց զինաղկայի կողմից: 75—75

Բ Ժ Ի Ե Կ

ՍՈՓԻԱ ՄԻՐՁՈՅԵԱՆ

Ընդունում և ԱՅԲԻ ԼԻԻԱՆԻՓԻԹԻԻԼ
ունեցողներին ամեն օր 12—3 ժամը:
Սկզբնական փող. № 1, հեռախոս 16—67
41 50—36

ԱՆԵՔՍԱՆԴՐԱՊՈԼՈՍ

Վ.Ս.ՄԱՐԿԱՐԻԱՆ

Ներքին և կանանց հիւանդութիւննե-
րի հիւանդներին ընդունում և առա-
ւօտեան ժամը 8-ից մինչև 9-ը, երե-
կոյան ժամը 5-ից մինչև 7-ը: Մի-
խայրակալա փող. առանց Դրաճեանի
184 25—20

Բ Ժ Ի Ե Կ

ԵՈՂԱՆԻԿ ՆԱՐԱՔԵԱՆ

Ընդունում և հիւանդներ
հիւանդ հիւանդութիւնների և ման-
կաբարձութեան մասնագէտ Ընդուն-
ութիւնը ամեն օր երեկոյան 1—2 ժ.
երեկոյան 4—6 ժամը:
Սոլովա, Ռաշիկալա փող. № 1.
703 Հեռախոս 10—88, 100—88

Բ Ժ Ի Ե Կ

Բ. Գ. ՆԱՐԻՍԱՆՈՎ

Վերսկի, կառու. սիմիլի և նման
նշանակներ: Բուժումը 1906-ի և 1914-
ղեկավարներուց հիւանդների ընդու-
նութիւնը ամեն օր երեկ. Ժ. 5-ից
մինչև 8-ը: Միխայիլեան փող. № 33,
85 Հեռախոս 16—17, 100—73

և շարունակում է գրաւել կառավա-
րութեան ամբողջական ճիւղերը Այս
Միութիւնները օժտւած են անհրաժեշտ
հեղինակաւորութեամբ:

Առաջինը, որ պէտք է անեն Միու-
թիւնները, այն է, որ ամենակարճ
ժամանակամիջոցում, հայ կազմակեր-
պութիւնների ներկայացուցիչները հա-
մաձայնութեամբ, մշակեն երկրորդ կա-
ռավարելու սխեման, շտապելով տալ
նրան սկզբունքային կատարելութիւն,
որովհետեւ ամեն ինչ արւում է միայն
հրա համար, որ ուստի անկախ ան-
տեմբ փոխարինել հասարակական այլ
ձևով, և լինի փաստօրէն հասարակա-
կան վերահսկողութիւն:

Միութիւնները Հայաստանում իրենց
վրայ պէտք է վերցնեն նոյն նպա-
տակները, ինչ որ ուրիշ կազմակեր-
պութիւնները, այն է՝ կուսի վարակիչ հիւան-
դութիւնների դէմ և զրա համար տե-
ղեւոր կազմի զանազան հիմնարկու-
թիւններ (ամբուլատորիա, հիւանդա-
նոց, պարենաւորման խանութներ,
անհրաժեշտութիւններ) և իրենց ձեռք
առնեն տրանսպորտը, ազգաբնա-
կութեան անասնական զբոսիւն
բարձրացումը գործը, ցուցակագրու-
թիւններ և գործողութիւններ մի
ամբողջ շարք, որ ուղղակի
կամ անուղղակի կապ կունե-
ցաւ սահմանափակ գործի հետ: Այս
ամենը կատարելու համար Միութիւն-
ները քաղաքներում, աւաններում և
գյուղական ամենափոքրիկ վայրե-
րում պէտք է ստեղծեն վարչական
մարմիններ, որոնց կազմի մէջ պէ-
տք է մտնէ ամբողջ հայ ինտելիգենցիան,
որ այժմ գրաւ է ամենուրեք: Այդ
մարմինները գործի աշխուժեան հա-
մար պէտք է օգտւեն տեղական բոլոր
առողջ ուժերից:

Այսպիսի մարմինների ստեղծումը
Միութիւնների համար նոր ուղի է չի
ներկայացնում: Այդ գործում զօգար-
նը և նորը հանդիսանում է բարեխի-
տութիւնից բարեկարգութեան գործու-
նեւթեան անցնելու գործնական մի-
ջոցներ գտնելը: Այդ միջոցները ցոյց
տալը այժմ զօգար է, որովհետեւ զա-
ղուտ տեղական գործ է և կախած է
գործնական սրբաւորութիւնից: Բայց
ժամօթ լինելով Միութիւնների գոր-
ծունէութեան ամբողջ պատմութեանը,
հաղիւ թէ կարելի լինի կապակցել որ
այդ Միութիւնները և նրանց տեղա-
կան կազմակերպութիւնները, յիշեալ
զինաւորական իշխանութիւնների վստա-
սութեան վրայ, այսպէս կամ այնպէս,
կարող են այդ անել:

Անհրաժեշտ է հինց այժմ, առանց
զանազան, գործի անցնելու Գործի
կատարման ժամանակ կը հանդիպեն
մի շարք խոչընդոտներ, սովորական
ժամանակ անցալիքի. բայց այս հա-
մախառնային ճգնաժամի շրջանում
չկայ անցալիքի խոչընդոտ: Միայն
զամ անյետաձգելի ճանաչւած գործը
պէտք է կատարել և կը կատարուի:

ՆԱՍԱԿ ԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ

Երբ մեր յանձնախումբը, Քիֆլիսի
մէջ մէկ տեղ եկաւ, փախստականնե-
րու պէտքերը հոգալու գործով զբա-
ղող Հայկական զանազան ընկերու-
թիւններ, մեզ չիբուրկ կերպով բա-
րի զարուստ մաղթեցին: Չմեզ կըր-
քը երբեք մոռնալ այն բարեկամա-
կան հետաքրքրութիւն ցուցնող նշա-
նակալից արտայայտութիւնները, որ-
ոնք եղան այն գործին համար, որ
մեզ տալիք կամ անտալիք էր կատարել: Թէ
ուս իշխանութիւնները և թէ հայ
կոմիտէները կողմէ ամեն դիւրու-
թեան ներկայացուցաւ:

Կացութիւնը մեզմէ տալի լաւ գիտ-
ցողներու հետ խորհրդակցելով՝ որոշ-
ւեցաւ մեր շնորհին ու աշխատանքը
ժամանակէ մը ամփոփել 20,000 փա-
խստականներու անկողին և հանգրձ
հայաթիքով, և մեր գործունէու-
թեան իբրեւ զատա, թիւրքացաւ
Բարանսարայի, Դիլիճանի, Կարաբի-
լիսայի, Երևանի, Նոր-Բայազետի
և Արտայի գաւառները, որ կային
մասաւորապէս ճիշտ նոյն թւով փա-
խստականներ: Ուրախութեամբ ըն-
դունեցին այս թիւազգրութիւնը և իս-
կային մեր այս ծրագիրը իրագործելու
համար պատրաստութիւններ տե-
սանք:

Կրտսից խնայ մեր գործը Քիֆ-
լիսին կամ ուրիշ կողմէ մը զիկա-
վարել տակաւ արեւմտեան համա-
րեցիք, բուն իսկ բաժանելու գործը
մեր վրայ առնել, որպէսզի ամեն
մասին համար զաւ կարողանային, բուն
իսկ փախստականները՝ և անոնց
պէտքերը հայաթիքներ գործով զա-
գործելու հետ: Այսպէս, մինչ, մեզմէ
մէկը, Քիֆլիս մնաց կարող գնու-
մի կատարելու համար, մեզմէ երեքը
զանքն որոշուած շրջանը, և երկու
ամսայ ընթացքին բաժանելու հա-
մար:

Գերմանիան, անկողին, կողին, քարիդ,
օժտա և այլն: Պարէն և միջեր ձեռք
բերելու՝ և ապա զանոնք հարկ եղած
տեղերը փոխադրելու զօգարութիւն-
ները շատ մեծ էին: Մեր յանձնա-
խումբի զանազանք Ամբիկեան կոն-
սուլի անխնայ օգնութիւնը բոլոր այս
զօգարութիւնները յաղթահարելու կա-
րելիութիւն տաւ:

Մեզմէ բաժանման գործով զբա-
ղողները տեղական իշխանութիւններ
և նպաստի բոլոր յանձնախումբներ
ընդունեցին ամեն նկատողութիւն:
Հանելի պիտի ըլլար մանրամասնօրէն
յիշատակել բոլոր անոնք, որոնց սի-
բալի գործակցութիւնը այդ գործու-
նեւթեան զաւտելու մէջ մեզ համար
կարելի ըլլաւ՝ ի գլուխ հանել մեր
գործը. սակայն այդ ցանկը շատ եր-
կար պիտի ըլլար: Կը բաւէ ըսել, որ
ամեն տեղ, շատ բարեկամներ ունե-
ցանք, և բոլորն ալ, կը թւի, կը ջա-
նային իրենց սիրով ընդունելու-
թիւնով ու օգնութեան շարունակով
մէկ մէկ գերազանցել: Միշտ, խորա-
պէս երախտապարտ պիտի ըլլա՞նք
այս բարեբաւտիկ բարեկամութիւն-
համար համար, և այն պատեհութեան
համար զոր ունեցանք ընդ մասունք,
փախստականները խնամելու մեծ գոր-
ծով զբաղող տեղական կոմիտէներու
հետ միասին:

Ի վիճակի ենք վկայելու, որ այս
կոմիտէները մեծ և լաւ գործ մը կա-
տարած են: Գործը կարգ մը տեղեր
կրնայ աւելի լաւ կատարուած ըլլալ
քան ուրիշ տեղեր, բայց ընդհանուր
կերպով նկատելով, շատ գործ տես-
նաւ է, և կազմակերպութիւն մը յա-
մալ եկած է որ շուտով բոլոր փախ-
ստականներուն օգնութիւն հասցնել
կարելի կ'ընէ:

Փախստականներուն զաւով, պարզ
է թէ՛ այն պայմաններն ու հանգս-
տանքները, որոնց մէջ կարողին իրենց
փախստականները, բոլորովին անհո-
րայ են. և թէ անոնք և թէ անոնց
հոգաողները ուրախութեամբ պիտի
ողորնեն այն օր՝ երբ կարողին պիտի
ըլլայ վերադառնալ գոյութեան աւելի
բնական վիճակի մը: Բայց ամեն բան
նկատի առնելով, զնահատութեան և
երախտագիտութեան շատ պատճառ-
ներ կան: Ընդհանրապէս սա զգացում
կայ որ, ու է մէկ որ փախստական-
ներու ներկայութեան օգտւելով ինչ-
զինքը պիտի հարստացնեն, իրացնե-
լով յանդիման, թիւրքայէն եկած այս
հիւրերու նպաստի համար յատկացած
գումարը, զորս վճարելու էր, պար-
կեղտ ու պատաւար մարդոց ընկերու-
թեան, այսպէս մէկը մարդկութեան
ամենէն ցածր պիտի ըլլար:

Ուրիշ կէտ մ'ալ մեր մտքին վրայ,
ամեն տեղ ազդել, և ան սա է որ,
երբ փախստականներու ֆիզիքական
կարիքներուն և անոնց զանազան
կրթութեան համար, շատ հոգաւոր-
ութիւն կը ցուցի, երբ այսպիսի
որոշ, շատ լաւ և փայլուն կերպով
կը պահեն իրանցներու մէջ, և հի-
ւանդներն ալ լաւ կը խնամին հիւան-
դանոցներու մէջ, կը թւի թէ՛ ու է
մէկ հետաքրքրուած չէ հոգալու պէտքե-

Ի վիճակի ենք վկայելու, որ այս
կոմիտէները մեծ և լաւ գործ մը կա-
տարած են: Գործը կարգ մը տեղեր
կրնայ աւելի լաւ կատարուած ըլլալ
քան ուրիշ տեղեր, բայց ընդհանուր
կերպով նկատելով, շատ գործ տես-
նաւ է, և կազմակերպութիւն մը յա-
մալ եկած է որ շուտով բոլոր փախ-
ստականներուն օգնութիւն հասցնել
կարելի կ'ընէ:

Փախստականներուն զաւով, պարզ
է թէ՛ այն պայմաններն ու հանգս-
տանքները, որոնց մէջ կարողին իրենց
փախստականները, բոլորովին անհո-
րայ են. և թէ անոնք և թէ անոնց
հոգաողները ուրախութեամբ պիտի
ողորնեն այն օր՝ երբ կարողին պիտի
ըլլայ վերադառնալ գոյութեան աւելի
բնական վիճակի մը: Բայց ամեն բան
նկատի առնելով, զնահատութեան և
երախտագիտութեան շատ պատճառ-
ներ կան: Ընդհանրապէս սա զգացում
կայ որ, ու է մէկ որ փախստական-
ներու ներկայութեան օգտւելով ինչ-
զինքը պիտի հարստացնեն, իրացնե-
լով յանդիման, թիւրքայէն եկած այս
հիւրերու նպաստի համար յատկացած
գումարը, զորս վճարելու էր, պար-
կեղտ ու պատաւար մարդոց ընկերու-
թեան, այսպէս մէկը մարդկութեան
ամենէն ցածր պիտի ըլլար:

Ուրիշ կէտ մ'ալ մեր մտքին վրայ,
ամեն տեղ ազդել, և ան սա է որ,
երբ փախստականներու ֆիզիքական
կարիքներուն և անոնց զանազան
կրթութեան համար, շատ հոգաւոր-
ութիւն կը ցուցի, երբ այսպիսի
որոշ, շատ լաւ և փայլուն կերպով
կը պահեն իրանցներու մէջ, և հի-
ւանդներն ալ լաւ կը խնամին հիւան-
դանոցներու մէջ, կը թւի թէ՛ ու է
մէկ հետաքրքրուած չէ հոգալու պէտքե-

Ի վիճակի ենք վկայելու, որ այս
կոմիտէները մեծ և լաւ գործ մը կա-
տարած են: Գործը կարգ մը տեղեր
կրնայ աւելի լաւ կատարուած ըլլալ
քան ուրիշ տեղեր, բայց ընդհանուր
կերպով նկատելով, շատ գործ տես-
նաւ է, և կազմակերպութիւն մը յա-
մալ եկած է որ շուտով բոլոր փախ-
ստականներուն օգնութիւն հասցնել
կարելի կ'ընէ:

Փախստականներուն զաւով, պարզ
է թէ՛ այն պայմաններն ու հանգս-
տանքները, որոնց մէջ կարողին իրենց
փախստականները, բոլորովին անհո-
րայ են. և թէ անոնք և թէ անոնց
հոգաողները ուրախութեամբ պիտի
ողորնեն այն օր՝ երբ կարողին պիտի
ըլլայ վերադառնալ գոյութեան աւելի
բնական վիճակի մը: Բայց ամեն բան
նկատի առնելով, զնահատութեան և
երախտագիտութեան շատ պատճառ-
ներ կան: Ընդհանրապէս սա զգացում
կայ որ, ու է մէկ որ փախստական-
ներու ներկայութեան օգտւելով ինչ-
զինքը պիտի հարստացնեն, իրացնե-
լով յանդիման, թիւրքայէն եկած այս
հիւրերու նպաստի համար յատկացած
գումարը, զորս վճարելու էր, պար-
կեղտ ու պատաւար մարդոց ընկերու-
թեան, այսպէս մէկը մարդկութեան
ամենէն ցածր պիտի ըլլար:

Ուրիշ կէտ մ'ալ մեր մտքին վրայ,
ամեն տեղ ազդել, և ան սա է որ,
երբ փախստականներու ֆիզիքական
կարիքներուն և անոնց զանազան
կրթութեան համար, շատ հոգաւոր-
ութիւն կը ցուցի, երբ այսպիսի
որոշ, շատ լաւ և փայլուն կերպով
կը պահեն իրանցներու մէջ, և հի-
ւանդներն ալ լաւ կը խնամին հիւան-
դանոցներու մէջ, կը թւի թէ՛ ու է
մէկ հետաքրքրուած չէ հոգալու պէտքե-

Ի վիճակի ենք վկայելու, որ այս
կոմիտէները մեծ և լաւ գործ մը կա-
տարած են: Գործը կարգ մը տեղեր
կրնայ աւելի լաւ կատարուած ըլլալ
քան ուրիշ տեղեր, բայց ընդհանուր
կերպով նկատելով, շատ գործ տես-
նաւ է, և կազմակերպութիւն մը յա-
մալ եկած է որ շուտով բոլոր փախ-
ստականներուն օգնութիւն հասցնել
կարելի կ'ընէ:

Փախստականներուն զաւով, պարզ
է թէ՛ այն պայմաններն ու հանգս-
տանքները, որոնց մէջ կարողին իրենց
փախստականները, բոլորովին անհո-
րայ են. և թէ անոնք և թէ անոնց
հոգաողները ուրախութեամբ պիտի
ողորնեն այն օր՝ երբ կարողին պիտի
ըլլայ վերադառնալ գոյութեան աւելի
բնական վիճակի մը: Բայց ամեն բան
նկատի առնելով, զնահատութեան և
երախտագիտութեան շատ պատճառ-
ներ կան: Ընդհանրապէս սա զգացում
կայ որ, ու է մէկ որ փախստական-
ներու ներկայութեան օգտւելով ինչ-
զինքը պիտի հարստացնեն, իրացնե-
լով յանդիման, թիւրքայէն եկած այս
հիւրերու նպաստի համար յատկացած
գումարը, զորս վճարելու էր, պար-
կեղտ ու պատաւար մարդոց ընկերու-
թեան, այսպէս մէկը մարդկութեան
ամենէն ցածր պիտի ըլլար:

Ուրիշ կէտ մ'ալ մեր մտքին վրայ,
ամեն տեղ ազդել, և ան սա է որ,
երբ փախստականներու ֆիզիքական
կարիքներուն և անոնց զանազան
կրթութեան համար, շատ հոգաւոր-
ութիւն կը ցուցի, երբ այսպիսի
որոշ, շատ լաւ և փայլուն կերպով
կը պահեն իրանցներու մէջ, և հի-
ւանդներն ալ լաւ կը խնամին հիւան-
դանոցներու մէջ, կը թւի թէ՛ ու է
մէկ հետաքրքրուած չէ հոգալու պէտքե-

Ի վիճակի ենք վկայելու, որ այս
կոմիտէները մեծ և լաւ գործ մը կա-
տարած են: Գործը կարգ մը տեղեր
կրնայ աւելի լաւ կատարուած ըլլալ
քան ուրիշ տեղեր, բայց ընդհանուր
կերպով նկատելով, շատ գործ տես-
նաւ է, և կազմակերպութիւն մը յա-
մալ եկած է որ շուտով բոլոր փախ-
ստականներուն օգնութիւն հասցնել
կարելի կ'ընէ:

Փախստականներուն զաւով, պարզ
է թէ՛ այն պայմաններն ու հանգս-
տանքները, որոնց մէջ կարողին իրենց
փախստականները, բոլորովին անհո-
րայ են. և թէ անոնք և թէ անոնց
հոգաողները ուրախութեամբ պիտի
ողորնեն այն օր՝ երբ կարողին պիտի
ըլլայ վերադառնալ գոյութեան աւելի
բնական վիճակի մը: Բայց ամեն բան
նկատի առնելով, զնահատութեան և
երախտագիտութեան շատ պատճառ-
ներ կան: Ընդհանրապէս սա զգացում
կայ որ, ու է մէկ որ փախստական-
ներու ներկայութեան օգտւելով ինչ-
զինքը պիտի հարստացնեն, իրացնե-
լով յանդիման, թիւրքայէն եկած այս
հիւրերու նպաստի համար յատկացած
գումարը, զորս վճարելու էր, պար-
կեղտ ու պատաւար մարդոց ընկերու-
թեան, այսպէս մէկը մարդկութեան
ամենէն ցածր պիտի ըլլար:

Ուրիշ կէտ մ'ալ մեր մտքին վրայ,
ամեն տեղ ազդել, և ան սա է որ,
երբ փախստականներու ֆիզիքական
կարիքներուն և անոնց զանազան
կրթութեան համ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Հ Ե Ռ Ա Գ Ի Ր Ն Ե Ր

(ԳՆՏ. ՀՈԳ. ԳՈՐԾ.)

ԳՆՐ. ԿՐԵՄԼՆԱՅԻՐ ՓՅՈՒՐԵՐ

2 ապրիլի

Արեւմտեան ճակատ. — Դիւնսթրի շրջանում մեր հրացանային զորքերը ապրիլի 1-ի զինքերը յարձակման դիմեցին Կրեմլնային հատաւածում, Գորբուխի գետի հարաւային կողմը, պատուհով չորս շարք երկաթալարերի ցանցեր, նշանը գրաւեցին այդ զինքի զէպի արեւմուտը և հարաւ գտնուած բարձունքները: Քշնամին այդ բարձունքների վրայ կենտրոնացրեց թնդանօթային և հրացանային կրակ և ապա մի քանի անգամ հակա-յարձակման դիմեց, բայց ամեն անգամ էլ յետ շարքու-սացի, Կուրի զաւորը գրաւած բարձունքները և գերմանական հետեւախորամանները միջև, ծածկւած է թշնամու դիմադրութիւն: Մեղադրելու և նորա լճերի միջև և Սմոլոնսկի շրջանում: Թնդանօթաճգութիւն է տեղի ունենում: Թնդանօթային նախապատրաստութիւն յետոյ գերմանացիների խմբեր յարձակման դիմեցին Սմոլոնսկի հիւսիս-արեւելեան շրջանում, բայց յետ մղվելու մեր կրակով: Օրկա կայարանի հարաւային շրջանում մեր զորամասերն առաջ անցան, ուր և ամրացան, չնայելով թշնամու փութորակային կրակին: Տրմիր լուսնի շրջանի արեւելք մարտի 1-ի 31-ի զինքը աւաղորդակցեցին, զինքը, բացի սկիւնաւոր հրացաններից, նաև դաշտայններով, ծոցեցան մեր խրամատներին, ձգեցին հրացանները և բարձրացնելով ձեռքերը, աղաղակում էին, թէ անմատուց են լինում, բայց բոլորովին մոտենալուց յետոյ, սկսեցին հարձակումը առ դաշտայններով: Ապրիլի 1-ին մեր օդանավերը 50 ուռմիր նետեցին Չուչկա և Չերնուցի Սկրնայա կայարանների վրայ: Բոլոր օդանավերը վերադարձան անվնաս:

Կովկասեան ճակատ. — Մեր զորքերը Բիբիսի շրջանում շատ օրերի կռիւներով մէջ չարդեցին թիւրքական զինվորներից մէկը, որ եկել էր Հայաստան Պոլսից, և եռանդուն կերպով հետապնդում են նրա նահանջը առ ծանրերի: Դերի է վերջաւոր 13 սպայ և 350 առկար և խլած են գնդացիները:

3 ապրիլի

Արեւմտեան ճակատ. — Քշնամու արտիլերիան բարակեցում էր Իկ-սկիւնի նախակամրջի ամրութիւնը: Սմոլոնսկի զէպի հիւսիս գերմանացիների արտիլի 2-ի լուսանկէ-մին նորից յարձակման դիմեցին: Քշնամին փորձում էր առաջ անց-

նել, բայց հանդիպելով մեր կենտրոնացած կրակին, աշոտութիւն չունեցաւ: Յարձակումը նախապատրաստելու թշնամին հեղձուցիլ զաւոր պարունակող հրաւորները էր արձակում: Օրկից զէպի հարաւ մենք մի քանի տեղերում առաջ անցանք:

Կովկասեան ճակատ. — Սկ-ծովի եղբերքն և դրանից զէպի հարաւ մեր զորքերը, յամառ սար կուրց յետոյ, ցամաքային և նաւային արտիլերիայի աջակցութեամբ ապակցեցին թիւրքերին Կարա-Դերիի ձախ արի խիստ ամրացրած զինքից, Տրապիզոնից 25 վերստ հեռու զէպի արեւելք: Յամառ հետապնդում է տեղի ունենում: Քշնամու բազմաթիւ յարձակումները Բարեբրդե ուղղութեամբ յետ մղեցին, մեծ կորուստներ պատճառելով թիւրքերին:

ՏԵԼԵԳՐԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԼՈՒՂՈՒՆ, 1 ապր. — Գնեքալ Լեկը զինվորացում է, որ մարտի 30 ի ցերեկը Տիգրիսի ափին գործող մեր զորքերը յետ են մղել թշնամու գերը 11/2 կց մինչև 3 մղոն տարածութեամբ: Այս նպատակին հասնելու համար, զորքերը արեւելքում էին անցնել Տիգրիսից մինչև Օմէ-Բարսի ճանհները տարածող մի ճեղքում: Հողմածու, որ կարողանաւ 300 — 1200 մետր լայնութեամբ Զրանցքներով Գնալի ձախ արի փութորակային հինները Լուրը բռնելուց եր թշնամու մի քանի խրամատներ: Սանտիսիթի մօտ: Քշնամին ստանալի տուժեց, երբ, հեղեղովից փախչելով, անցնում էր զէպի նոր զինքը:

ԼՈՒՂՈՒՆ, 3 ապրիլ. — Գաղտնապէս հարձակում է: Նգլոյտուր զորքերի հրամանատարը զինվորացում է, որ մարտի 31 ին աւաղորդական զորքերը խիստ աջով հետախուզութիւն են կատարել Զաֆի շրջանում: Գինքը արշաւանք է եկելով, զորքերը առաւօտեան ժամը 7-ին յարձակում գործեցին թշնամու բանակային վրայ և գրաւեցին այն եռուս կուրց յետոյ: Քշնամու կորուստներն են 6 սպանւած և 5 վիրաւոր. աւաղորդական 1 լէտնանտ և թիւրքական 34 զինւոր զերի են վիրաւոր: Բրիտանական կորուստներն են՝ ընդամենը 1 վիրաւոր: Մեր զորքերի հետապնդումից ազատւած թշնամու 2 ձիւտուր ոչնչացրին: Երբ մեր զորքերը գրաւած Կատիս ուղղութիւնը լուրջ ջրամբարները և բոյները:

ԱՐԵՎՄԱՆԱՆ ՈՒՏԱՐԱՐՄ

ԳՍՐԻՉ, 2 ապրիլ. — Ներքոյ օրն է հանգստութեան, որ տալիս են զեր-

մանացիներն իրենց իրենց շարժւայ սկզբում անաղող կերպով սկսած ընդհանուր յարձակման քողերից: Դուռները հարաւ մեր զինքերի դէմ մղւած մի փոքր զորձ վերջապէս լրակատար անաղողութեամբ: Մանր արտիլերիան շարժւածութեամբ է ուղարկել Մառաի երկու ամբարում յարձակման համար նախորդած զինքերը: Մեր մարտկոցներն եռանդով պատասխանում են կրակին, ինչ որ խոստովանում է զերմանական շտաբն իր այսօրուս: Հաղորդագրութեամբ 53 օրուս ճակատամարտի արդիւնքն այն է, որ պաշարներն ոչ մի տեղ չհասաւ մեր զինվորը: Զինքերին Չեյանգ կրած մեծ կորուստներին, Մեր հանդարտութեան սպասում ենք այն ժամին, որի հանդիպում մենք յետ կը մղենք թշնամուն:

ԳՍՐԻՉ, 2 ապրիլ. — Ներկայումս պաշտօնական հաղորդագրութիւն: Մասից արեւմուտը թշնամին կատարել ուղարկելու թշնամին ներքին իրերէն անտուրի մեր զինքերը, էն դերով չընշանում: Մասից արեւելք երկու կողմերը արտիլերիական լարած կրակ էին քաղել Բոսնի հատուածում, Գործումն անտուրից հարաւ:

ԲՈՒԿԱՆԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԲՈՒԿԱՆԱՆ, 1 ապր. — Գործիստը Սարաւան Սոֆիայում գտնուած ժամանակ ընդունել է Կորուրդեան Տեր-զինանի կողմից և հրատարակեց նրա տաւ խոսքերը: «Առաջիկայ բոլոր սերունդը պէտք է դատարանակէ այն ոգով, որ ապահով Բոլորդեան ամեն յարձակումից և սանտիսիթային զորդակաւութեան թուրքերին:

ԲՈՒԿԱՆԱՆ, 1 ապր. — Ուղղալուսով և Գնեքալի կուսակցութեան միջև համաձայնութեան շնորհիւ վերջին ազատ արձակեց և այցելեց Ուղղալուսովի գերմանական զինվորական զործակալի հետ միասին: ԱՄԵՆԻՆ, 1 ապր. — Մերեւելից հաղորդում են, որ բոլորներն եռանդով զբաղւած են վաթիցնիստ: 19—20 տարեկան նորակոչներն: Ճինքները հագել են գերմանական համազգեստ: 18 տարեկանների զորակոչը կը կատարէ մօտ օրերում: Գերմանացի սպաները զինվորութեամբ բոլորները շտապով ամրացնում են յոյս-բոլորական օսանաւորները:

ՍՈՒՈՒՆ, 1 ապր. — Գնեքիլ-Դոյրան ճակատամարտում միջակ ոչով թշնամու օդանավները թռչել են տեղի ունենում և պահակազորի ստիւգրական ախտաւորներ:

ԳՍՐԻՉ, 2 ապրիլ. — Գաղտնական: Ապրիլի 2-ին յունական սահմանում լուրջ զործողութիւններ տեղի չունեցան: Բայց և այնպէս բաւական յոսանքի յարձակումներով և պահակազորի յարձակումներով տեղի ունեցան: Թեթիւ ախտաւորներ պատահեցին Գաղաթալի, Գնեքիլի և Ուէսլիլի մօտ, Դոյրանից զէպի հարաւ-արեւմուտը, որ յետ մղեց գերմանացիներին մի ուժեղ հետախուզ խուճը: Մարտի 23, 24 և 25-ին թշնամու անբաշխանքներ

Լուրը—անգամ Ֆիլիսթեական մի թուրք զարմախոսութեան մէջ—այն աստիճան արտառուց էր և վայրենի, որ յիշեալ թիւրքի միակ տաղանդաւոր աղաղակեց: Գալիզից Հադիսիմ յաղած իր նամակում ցուակցութիւն էր յայտնում և ի հարկէ, նաև լուսնայն ցատու:

Տեղի չկաւ մեզ,—չաւ էր վարից գալիս...

Բայց շարախոսութեան ասպիտները չվաւորեցին: Գլուց էր ամեն գնով—անգամ ձիծաղաւոր դաւանում: Իսկ—հարաւորը որդ, անցնալով հակառակորդներին: Սա հաւ նոյն թիւրքի էջերում, մի ամիս օրուս—մարտի 5-ին—լայն տեսաւ մի անհասարկ մեղադրական մեր մի ժողով աշխատակցի, պ. Միքայէլ Յովհաննիսեանի դէմ:

Անանուն անունով մի պարոն չորեքի մի նամակի մէջ—ուղղւած էր շարժ լրագրին—մեղադրում է Միքայէլ Յովհաննիսեանին, թէ նա 21 տարեկանից առաջ Մարտի 21 յարաւարական իր ամբարում իրաւորել է 54 տող Կարլ Մարքսի Մանիֆեստից, առանց արդիւր յիշելու:

Մի ճիշդ է թափիլ: անտարակայն պ. Անանունը, աներկալայնութեան մեծ պէտք է լինի նրա ծարաւը Միք. Յովհ. ին տապալելու, որպէսզի ջրերի լուր և պրպտիլով էլին մինչև 1895 թականը և երևան հանէ «54 յաբը» տակում տողերը: Սա շատ, անշուշտ, ցուած է եռանդուն պարոնը, որ հետաքրքրութեամբ շունի տակի և իշնելու Միք. Յովհ. բարձրացած անաղողով, զէպի նրա մանկութեան շրջանը, որ պէտք ընէ նրա զբաղման մեղքերը

մի ըսնի ուռմեր ձգեցին Կարաուրի և Սարգիսի զինքերի վրայ: առանց նախ պահանջելու: Մարտի 31-ի լայն զինքը մեր մի օդանավային խումբը ուղարկեց: Գնեքիլի գերմանական զինվորական չինովիները: Առաւօտեան մի ուրիշ օդանավային խումբ 23 անբաշխանք ընդկացած մեծ քանակութեամբ ուռմեր ձգեց Բոլորդեանի մօտ թշնամու բանակատեղի և մարտկոցների վրայ:

ԻՍԼԱՄԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՀՈՒՂՈՒՆ, 1 ապր. — Գաղտնական հաղորդագրութիւն խաղաղական զինուոր շտաբի Աղաթիլ հատուածում ստանալի թուրքի ժամանակ մեր զորամբերը մարտի 29-ին յարձակեցին թշնամու զինքերի վրայ: Լորկայտի և Դոսազի-Ջինովայի գահալէմ լանջերում, ժով մակերեսից 3,300 մետր բարձր ստանալաներից վերև: Մարտի 30-ի երկույնս զրանք զրաւեցին և անմիջապէս ամրացեցին մեր կողմից: Գինքերի 31 հոգու, որոնց մէջ և մի սպայ: Մարտի 31-ի լայն զինքը թշնամին վերստին յարձակեց Ռուսիայի մօտ մեր զինքերի վրայ, սակայն յետ մղեց: Մուսուրները մօտ Մարշի վրայ երկէ ամառում թշնամու սկսած զրոն մարտից ցերեկով շարունակեց փոփոխակի աղաղութեամբ: Ներկայիս արտիլերիայի անվերջ կրակը պաշտպանութեան առկ մեր զորքերը մի վերջին ուժեղ զրոնով վերջնական վանեցին թշնամուն իր խրամատներից:

ՀՈՒՂՈՒՆ, 3 ապր. — Հաղորդագրութեան զինուոր շտաբի Սուգանի հովտում մարտի 31-ին մեր զորքերն եռանդուն յարձակումով զրաւեցին Կարմանց գետից արեւմուտը Մանա-Ալտի մօտ թշնամու զինքը: Գնեքիլը 74 հոգու, որոնց մէջ 3 սպայ: Հետեւեալ օրը, չնայած թշնամու շափաղանք ուժեղ թնդանօթային կրակին, մեր զորքերն ամրացան իրենց զրաւած զինքում:

ԳԵՐՄԱՆԱՆ ԵՒ ՄԻԱՅԵՒԱՆԱՆ ՎԱՐՉՆԵՐ

ՆԻԻԻՈՐԿ, 1 ապր. — «Էմիլի-Գոտիս Վալիզայում» թղթակցը հաղորդում է, որ գերմանական կառավարութեան յանձնարար զինվորները հանդիսանում է իրեն մի վերջնական յիշու բնագրից հաւանութեան գտաւ: Կարմանի կողմից Միացեալ Նահանգները պահանջում են, ապաւնալով խղճիզիւնագրական յարաբերութեան զէմ, պնդելով, որ հայերի կտորածը Թիւրքիայի մէջ նստեցնել է դաշնակցականներին ամառած ու արկածախնդիր զորուհեութեան... Թիւրքերը վերջերս շարքի են հանքի մեծաքանակ մասը, կէս միլիոն էլ փոխադրել են Ալբանիա ու Միւնիսթեր, իսկ 200 հազար փախել են Ռուսաստան: Հայաստանը ամառացի է:

«Էլ ինչի է պէտք այժմ ազատ Հայաստանը, երբ այնտեղ հայ չի մնացել»—բացականչում է հայերի խորապէս յուսախաբ մասը:

«Հարկիք է միթէ հայ ինտելիգենցիային յանձնել օդավերջական

առանց զոժամութեան ու խորանքի զգացում ունենալու:

Այժմ տեսնում են, թէ ով է պ. Անանունը: Եւ անհրաժեշտ է ընդհանուր Բիշ անալ, «Մշակույթ» պատարկի մի ծանուցումից հակացանք, որ Բաւրից այդ թիւրքին հաւաքական մի գրութիւն են զրկել իմ լաւանալ-խոթիւն: Խորագրով յաղածալարքի զէմ և որ նրա տակ ստորագրած են երկու անուններ՝ B. Lucifer և Դ. Անանուն:

Իմ արամարանութեան վերջում է, զուցէ, բայց այդ փոքրիկ ծանուցումից թուում է ինք թէ բաւական ծածկ յարաբերութիւն կա պ. Անանունի և B. Lucifer-ի միջև: Սա այդ տեղից էլ մի յայտնի չափով պարզւում է ինք պ. Անանունի էութիւնը: Չորանիցան ասում է. «Ասացէք ինձ, թէ ով է ձեր ընկերը և ես կասեմ, թէ ինչ մարդ էր դուք...»

Գ. B. Lucifer-ի մասին տարիներ անալ յայտարարեցին մի իւր անհասարկ (զայայացուց) մեղացում: Այն որ պարոնը բաւական ու զրեթեւ ամբողջական իւրացրել է—առանց աղբիւրը ինչեւ—գերմանացի Բիւիերի մի սուտը հաստը: Շատ աղմուկ եղաւ ժամանակին այդ առթիւ. մեղադրանքը, եթէ չենք սխալում, հարաւարողը, որ էլ չի անի, խնդրեց, որ հասարակութիւնը ստուգուի: Մայ այդ տարի զէպը: Շտաբը տրամադրել էին ներկայ պարոնին, բայց մի քանի տարի յետոյ, նոյն համապատասխան հաստատարի վրայ, նա մի այնպիսի ջալլ արեց, որ գերմանական մի շարք թիւրքեր անաղաղեցով յիշատակեցին

կաթիլ հակառակ պատերազմի չըմգէին, և հաջեցում է. ժողովուրդը պատրաստ է ծանակցել պատերազմին, երբ Ամերիկայի շանքը զուգորդէին մարդկութեան շանքի հետ, և նա արիւթեան կունենայ մի կողմ քաշելու, երբ մարդկութեան շանքն ապահովելու ծանու ընդհատում էր հաւանութեան բացականչութիւններով և «այո», «այո» բռնեցով:

Զ Ի Ն Ա Ս Ն Ն

ԿՈՒՂՈՒՆ, 2 ապր. — 2ինական աղաղագրութեան մեծամասնութիւնը հակառակ է միապետութեան վերականգնմանը: Համալսութիւն է նկատւում Իւսուշիկայի դէմ Գնեքում: 2ինաստանի շարժման մասին: Մանկեղական աղաղագրութիւնն անաղաղութիւնը բերում էր ցոյց տալիս վարչական հարցին:

ԴՈՒՄ ԿՐԵՄ

ՍՈՒՂՈՒՆ, 2 ապրիլ. — Գերմանական «Սպանիա» չորհուրդը, որ Շնապիցի Ստիկովը էր գլուխ, ակնարկ զրաւելով պայքից Ստիկովից 6 մղոն զէպի հարաւ և ընկղմեց: Մարդիկն աղաղակեցին:

ՌՈՒՍՍՏԱՆ

ԳՆՏՈՒՐԿԱՆ, 1 ապր. — Գոտիս և հետազրի զինուոր վարութիւնը զարմանալարեալութեան ուղարկութիւնն է հրաւիրում, որ ծրարները շարժւած վիճակում ստանալուց խաղաղութեան համար, անհրաժեշտ է նրանց ծրարել ուղարկութեամբ ամառ արդիւններով կամ կտուտում:

ՄԱՍՈՒԼ

ՍՆԻ ՄԱՍՈՒԼԸ

«Голосъ Кавказа»-ն իր սովորական ցիւիզով արշաւում է Գնորդագրում հայկական համաժողով զուարթութեան զէմ: Եւ այդ առթիւ զրաւ մի յաղածի մէջ (ապրիլի 1-ին) Կովկասեան մութ ուժերի porte-parole-ը շարուն է ի միջի այլոց հետեւալ տողերը:

«Շատ հայեր և նրանց պատկառելի օրդան Մեալի յանքն են զուր եկել թուրք մեղադրանքներով ընդդէմ իրենց աղաղական ու յեղափոխական Դաշնակցութեան կուսակցութեան զէմ, պնդելով, որ հայերի կտորածը Թիւրքիայի մէջ նստեցնել է դաշնակցականներին ամառած ու արկածախնդիր զորուհեութեան... Թիւրքերը վերջերս շարքի են հանքի մեծաքանակ մասը, կէս միլիոն էլ փոխադրել են Ալբանիա ու Միւնիսթեր, իսկ 200 հազար փախել են Ռուսաստան: Հայաստանը ամառացի է:

«Էլ ինչի է պէտք այժմ ազատ Հայաստանը, երբ այնտեղ հայ չի մնացել»—բացականչում է հայերի խորապէս յուսախաբ մասը:

«Հարկիք է միթէ հայ ինտելիգենցիային յանձնել օդավերջական

այոյների նուաւոր իրակաւացումը—հարցնում են ուրիշները:

«Բող հայերը երջանիկ լինին նրանով, որ կարող են արդի Ռուսաստանի միացած գաղաւթներ մէջ: Ռուսական արծի թիւրք տաղութիւնը կը տաղացնէ այդ դժբախտ ժողովուրդն ևս, ուստի Գնորդագրել համազուգումը մեր կարծիքով անժամանակ է և անպէտք»:

Մեկնութիւններն աւելորդ են: Կուզէինք միայն զարմալ մի անգամ հակացնել, թէ որքան եռանդով Ռուսաստանի սև ժամուրը շահագործում է որդ: հայ թիւրքերի յանցագործ ընթացքը...

ԳԵՆԵՐԱԼ ԵԱՆՈՒՇԿԵԻՉԻ ՇԵՐԲՈՒՍԸ

«Нов. Вр.»-ի մէջ ապւում է Կովկասի Օդեսափառ Փոխարքայի զինվորական մասի օգնական զին. Ն. Շաւուշիկի ձեռնագիրը: Գնտական Դուռնուր մօտ մարտի 14-ին արտասանած իր ճառի մէջ երկու անգամ յիշեց իմ անունը, կապելով այն՝ ընդհանրապէս հայ բնակչութեան և մասնաւորապէս Երզրումի հայ բնակիչների գոյքերը վերաբերմամբ զինուորական իշխանութիւնների ցոյց տաւ, իր անսակեւոր, անկանոն գործողութիւնների հետ:

Ընդ օրին նա ցաւ յայտնեց, որ արտաքին գործերի միսիարութեան ժամանակին հարկաւոր ցուցումները չի տել ինձ: Այնուհետև նա ասաց, որ եթէ ես այդ ցուցումները ստանալի, հարկաւ կը հակառակեի, որ իմ կարգադրութիւնները սխալ են:

Սա սովոր եմ միշտ պատաստ լինել: Բացառութիւնները տալու կամ պատասխանելու իմ իսկական կարգադրութիւնների համար և հարաւոր չեմ համարում ներկայումս տանց հերթան թողնելու պարոն Գաղաթեանի իր յիշեալ ճառի մէջ չհիմնուած խոսքերը: Երբեք կարող են հասարակութեան և Գնտական Դուռնուր պարոնայը անդամներին խնդրել անկանոն լուսարարութիւն տալ:

Իմ պատշաճութեան ու զինուորական օգնականի եմ միայն Նորին Կայսերական Մեծութեան Կովկասի Փոխարքայի, և ոչ զինուորահրամանատարի Փոխարքայի իշխանութիւնը տարածում է Կովկասի վարչական հողի, իսկ զըլխաւոր հրամանատարի իշխանութիւնը ամբողջ աղմուքով միայն:

Իրեն օգնական, ոչ մի անկախ ըսկընդային կարգադրութիւն ես չեմ կարող անել, առանց այդ մասին առանձին հրաման ստանալու:

Գարոն Գաղաթեանին յիշած զէպերը, եթէ տեղի ունեցած էլ լինին, կատարել են աղաղակութեամբ, այլ ոչ իսկապէս Կովկասի սահմաններում: Ընդ միայն, նայելով յայտար

